

Česká rozvojová agentura

Č.j.: 280745/2022-ČRA

Plán činnosti a rozpočtu České rozvojové agentury na rok 2022

Únor 2022

Předkládá: Michal Minčev, ředitel ČRA

Česká rozvojová agentura

Obsah

1/ Úvod.....	3
2/ Strategické cíle pro rok 2022.....	4
3/ Hlavní programy činnosti	7
4/ Hlavní zaměření aktivit ČRA doma i v partnerských zemích v roce 2022	8
5/ Alokace a plánované čerpání rozpočtu ČRA v roce 2022.....	26

Česká rozvojová agentura (dále jen ČRA) předkládá Ministerstvu zahraničních věcí (dále jen MZV) ke schválení Plán činnosti a rozpočtu ČRA na rok 2022 v souladu s článkem 2.2. svého Statutu.

Činnost ČRA se řídí zejména zákonem č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí, a dalšími obecnými právními předpisy.

Ze strategického hlediska jsou pro činnost ČRA určující Strategie zahraniční rozvojové spolupráce ČR 2018–2030, kterou vláda ČR schválila usnesením č. 591 z 21. srpna 2017, dále programy spolupráce se šesti prioritními zeměmi na období 2018–2023, které byly uzavřeny s jednotlivými prioritními zeměmi v letech 2017–2018, a Usnesení Vlády České republiky ze dne 17. června 2021, č. 535, o dvoustranné zahraniční rozvojové spolupráci v roce 2022 a ke střednědobému výhledu jejího financování do roku 2024. ČRA ve své činnosti usiluje o naplňování doporučení vzešlých z OECD DAC Peer Review¹. Realizace ZRS probíhá v souladu s instrumenty OECD pro oblast rozvojové spolupráce².

1/ Úvod

Prioritní země programu rozvojové spolupráce ČR prošly v roce 2021 rušným vývojem. Propad ekonomiky, způsobený pandemií COVID-19, nápor na zdravotnické systémy, občanské nepokoje hned v několika státech a politická nestabilita zhoršily jejich hospodářské vyhlídky a zpomalily pozitivní společenské změny. Rámec působení ČRA bude tímto vývojem významně ovlivněn i v roce 2022.

Již nyní lze i na základě vyhodnocení probíhajících v rámci širokého spektra aktivit mj. OSN, EU i OECD objektivně usuzovat, že rozvojové a transformující se státy budou přímé zdravotní, sociální a ekonomické důsledky pandemie citelně pociťovat i v nadcházejících letech a že asistence, kterou ČR těmto zemím poskytuje, jim může významně pomoci. Tato skutečnost tak zdůrazňuje roli ČRA jako významného partnera. V nadcházejícím roce se bude ČRA v rámci svých možností a kapacit aktivně zapojovat do spolupráce k posílení intervencí v rámci delegované spolupráce, v rámci iniciativ Team Europe či jiných nástrojů coby komplexní reflexi na probíhající pandemii.

---

¹ <https://www.oecd.org/dac/oecd-development-co-operation-peer-reviews-czech-republic-2016-9789264264939-en.htm>

² <https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments?mode=advanced&committeeds=869&dateType=adoption>

2/ Strategické cíle pro rok 2022

V souladu s nastaveným trendem ČR, budeme v následujícím roce dbát na propojování humanitární, transformační, rozvojové a ekonomické spolupráce. Shodně s Programovým prohlášením vlády ze dne 6.1.2022, rozvojovou pomoc chápeme jako investici do podpory růstu hospodářské úrovně rozvojových zemí a zároveň vidíme příležitost podpory budoucích návazných projektů českých firem³. Taktéž v souladu se Strategií ZRS ČR, upravenou Metodikou ZRS a ve spolupráci se zřizovatelem MZV bude ČRA v roce 2022 ve všech prioritních zemích české ZRS dále pokračovat v zavádění integrovaných řešení rozvojových problémů. Cílem „integrovaných projektů“ je komplexní odezva na potřeby společnosti a posílení synergií a návaznosti mezi humanitárními, rozvojovými a případně i ekonomickými a bezpečnostními aktivitami. V roce 2022 bude ČRA zároveň dbát na to, aby v nových a připravovaných výzvách byl kladen důraz na uplatňování českých řešení a integrovaná řešení požadováno v navrhovaných projektech při propojování všech relevantních aktérů. Takto bude posíleno partnerství mezi příjemci projektů, realizátory a Českou republikou jako donorem, a to mezi jednotlivými kategoriemi realizátorů z veřejného, soukromého a neziskového sektoru. Pro dosažení integrovaných řešení bude ČRA kombinovat dostupné nástroje (dotace, veřejné zakázky, rozpočtová opatření, vázané peněžní dary), propojovat granty s finančními nástroji ze zdrojů finančních institucí pro dosažení co největšího pákového efektu. ČRA bude usilovat o propojení s nástroji v gesci MZV, tedy propojení humanitárních a rozvojových nástrojů, propojení bilaterálních a multilaterálních nástrojů (např. český svěrenecký fond při UNDP).

V rámci ZRS rozvinuté země mimo jiné pomáhají rozvojovým zemím s implementací osvědčené nejlepší praxe adaptované na místní podmínky. Právě uplatňování a zapojování praxí odzkoušených českých řešení adaptovaných pro místní podmínky umožní rozvojovým zemím řešit místní problémy efektně a efektivně. Při přípravě a ve studiích proveditelnosti především větších investičních projektů dvoustranné spolupráce ČRA vyjde ze zkušeností a závěrů evaluací ZRS, ale i vlastních analýz ČRA (např. oblast ČOV) a zvýší důraz na posouzení budoucích dopadů a udržitelnosti projektů nad rámec hodnocení pouze potřebnosti, která samozřejmě zůstává v jádru přípravných analýz. Tato strategie má dále za cíl zlepšit měřitelné dopady a zefektivnit financování i nad rámec bilaterálního rozpočtu ZRS.

Uplatňování českých řešení má i další podstatný synergický efekt. Právě prokázáním zapojením českých řešení v ZRS se bude ČR moci šířeji zapojovat do evropských projektů v rámci Team Europe Initiatives (TEI), které klade důraz na společnou evropskou integraci řešení vycházejících z jednotlivých členských států. Česká řešení tak do budoucna budou moci být financovány nejenom z národních prostředků na ZRS, ale i z prostředků Evropské unie. Další oblastí, na kterou se začne v roce 2022 ČRA soustředit, je oblast financování ZRS prostřednictvím programů rozvojových bank. Do TEI jsou totiž kromě institucí EU zapojeny i rozvojové a investiční banky ať již evropské, jako EIB či EBRD, tak členských států EU. Celá iniciativa TEI je pak napojena na finanční prostředky v rámci Neighbourhood, Development and International Cooperation Instrument (NDICI) reprezentující objem prostředků dosahující částky téměř 80 mld. EUR.

Vzhledem k objemu prostředků je tedy přirozené, že ČRA bude usilovat, aby realizace projektů mohly být v budoucnu financovány právě zapojením rozvojových finančních institucí, ať již národních či evropských (v rámci ČR především s Národní rozvojovou bankou). Tento přístup k projektu musí začít již ve fázi identifikace, kde náměty budou vyhodnocovány z hlediska potenciálu integrovaného řešení včetně integrace s již probíhajícími intervencemi. Kromě toho však musí být prokazatelná udržitelnost projektu, bez které není možné o zapojení finančních instrumentů uvažovat. Do budoucna tak bude ČRA klást důraz na vyhodnocování studií proveditelnosti právě s ohledem na možnou realizaci prostřednictvím rozvojových finančních institucí. V neposlední řadě bude ČRA směřovat i k propojování vlastních grantových zdrojů s finančními nástroji rozvojových bank. Již nyní je zjevné, že v oblasti infrastruktury existují

³ Programové prohlášení vlády České republiky, leden 2022, schválené 6.1. 2022, str 25.

projekty, jejichž realizace by v případě kladného vyhodnocení studií proveditelnosti, které budou vyhotoveny v roce 2022, mohla do budoucna probíhat ve spolupráci s NRB.

ČRA bude aktivněji vyhledávat zahraniční partnery k naplnění cílů české ZRS v každé ze svých prioritních zemí. Bude usilovat jak o bilaterální spolupráci s dalšími donory a mezinárodními organizacemi, tak i o další projekty v režimu delegované spolupráce s Evropskou komisí, ovšem za striktních, předem definovaných podmínek, které budou v souladu s prioritami ZRS. Nová partnerství budou zároveň vycházet ze strategických partnerství identifikovaných MZV. ČRA připraví a implementuje ucelenou metodiku delegované spolupráce a vytvoří robustní administrativně procesní zázemí pro tuto agendu, včetně případné přípravy dalších nástrojů (např. IT). Rovněž v bilaterální agendě bude cílem sjednotit metodiky a procesy se zřizovatelem, odlehčovat je od zbytných požadavků, aby se zjednodušil přístup všech aktérů k nástrojům ZRS. V průběhu roku provede agentura procesní audit za účelem zjednodušení vnitřních procesů a propojení procesů s nově nastavenou ICT architekturou.

Důraz bude kladen též na propojování bilaterálních a multilaterálních aktivit v souladu se Strategií ZRS ČR. Pokračující výzvou pro rok 2022 bude zapojení do práce „Team Europe“ ve všech prioritních zemích ČRA. K tomuto účelu bude ČRA dále prohlubovat svou komunikaci s oborovými sdruženími, která byla v minulosti podpořena z prostředků ČRA, tak aby jejich integrovaná nabídka mohla být s aktivitami v rámci TEI propojena. Rok 2022 bude nadále spojován s bojem proti pandemii COVID-19 a návazné obnovy. Je zjevné, že dalším nosným tématem jak pro rok 2022, tak roky příští, bude podpora odolnosti vůči klimatickým změnám. V této souvislosti bude ČRA dále rozšiřovat svoji spolupráci s nositeli českých řešení spojených s oblastí posilování odolnosti vůči následkům klimatické změny.

ČRA se v souladu s národními strategiemi bude i nadále zaměřovat na naplnění Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) dle jednotlivých tematických a teritoriálních priorit. Naplňování těchto cílů bude průřezově spojeno s podporou mírových a inkluzivních společností, přístupu všech ke spravedlnosti, odpovědného, participativního a reprezentativního rozhodování a budování odolných, efektivních, odpovědných a transparentních institucí na všech úrovních. Při implementaci projektů klade ČRA důraz na rozvoj demokracie a respekt k lidským právům, včetně genderové rovnosti a posílení postavení žen a dívek.

Pandemie COVID-19 bude nadále významným faktorem pro činnost agentury. Z pohledu agentury je klíčové, aby pandemie neohrozila čerpání prostředků, které ČRA svěřila pro rok 2022 Vláda ČR. Z tohoto důvodu již v průběhu příprav plánu pro rok 2022 spolupracovala ČRA úzce s Českým fórem pro rozvojovou spolupráci, tak aby čerpání prostředků na jednotlivé projekty bylo monitorováno v průběhu roku a tím bylo dosaženo plánovaného čerpání prostředků, které jsou ČRA na ZRS na rok 2022 svěřeny.

Prostřednictvím rozvojové spolupráce se ČRA bude snažit i v roce 2022 přispět k plánovanému rozvoji partnerských zemí a zároveň dále posilovat dobré jméno ČR ve světě.

Publicita a viditelnost ČRA

Působení České republiky v zahraničí představuje komplex intervencí, které jsou odborné i laické veřejnosti komunikovány jak uceleně, tak i detailně. Rozvojová spolupráce má v tomto celku nezastupitelné místo a i z tohoto hlediska vnímáme roli ČRA jako významnou a nezastupitelnou. V r. 2022 bude komunikace ZRS ovlivněna českým předsednictvím v Radě EU a i aktivity ČRA budou komunikovány ve spolupráci s MZV i s ohledem k tomuto faktu a k posílení dobrého jména ČR. ČRA tak bude aktivně přispívat do společných komunikačních kanálů typu pravidelné týdenní okénko ZRS v gesci MZV, participace na interaktivní mapě v prioritních zemích či příležitostných akcí v rámci tematických „mezinárodních dnů“.

Publicita České rozvojové agentury bude v roce 2022 cílit na veřejný i soukromý sektor. Cílem je dlouhodobě prezentovat výstupy naplňování Strategie ZRS ČR všemi směry, tedy dovnitř (realizátoři, donoři a další aktéři, kteří se podílejí na projektech) a ven (česká veřejnost,

potenciální realizátoři a partnerské země). Speciální záběr bude v následujícím roce nasměřován na soukromý sektor, který skýtá mimořádný potenciál šířit české know-how a dobré jméno České republiky v rozvojových zemích.

ČRA bude v roce 2022 prezentovat průběh a výsledky své činnosti na všech sociálních sítích a platformách, které má. V rámci toho bude spuštěn nový web agentury, který usnadní jak současným a budoucím realizátorům, tak zájemcům z řad soukromého sektoru, orientovat se v nových dotačních výzvách a postupech podání žádosti o dotace.

Viditelnost agentury bude adekvátní množství projektů a jejich relevantnosti. Novou součástí strategie komunikace je intenzivnější záběr na sektory. Prvních šest měsíců bude prostřednictvím sociálních sítí přiblíženo sektorové zařazení současných projektů a jejich přínos pro dotčený sektor. I nadále bude v roce 2022 pokračovat úzká spolupráce s Ministerstvem zahraničních věcí ČR, a to například skrze zapojení ČRA do Plánu komunikace ZRS a humanitární pomoci ČR.

3/ Hlavní oblasti činnosti

Jádrem činnosti ČRA je implementace bilaterálních projektů ZRS v souladu s Plánem dvoustranné ZRS na rok 2022, schváleným usnesením vlády.

Mezi hlavní nástroje vedoucí k naplňování role ČRA v roce 2022 budou i nadále patřit zejména:

- Bilaterální programy spolupráce v partnerských zemích: východiskem budou programy spolupráce s prioritními zeměmi na roky 2018–2023. Projekty budou nadále implementovány pomocí dotací, veřejných zakázek a rozpočtových opatření.
- Horizontální programy: ČRA bude pokračovat v dotační podpoře českým subjektům prostřednictvím realizace programů Globální rozvojové vzdělávání a osvěta veřejnosti, Posilování kapacit implementačních partnerů ZRS (včetně kapacit a partnerství NNO, aktivit krajů a obcí v prioritních zemích ZRS ČR), Podpora trojstranných projektů českých subjektů a B2B.
- Projekty v režimu delegované spolupráce s Evropskou komisí: ČRA bude v roce 2022 pokračovat v již běžících projektech delegované spolupráce s Evropskou komisí (Bosna a Hercegovina, Moldavsko) a nově začne v roce 2022 spolupracovat na dvou projektech v Gruzii.
- Ostatní projekty v součinnosti s jinými donory: projekt ve spolupráci s rakouskou rozvojovou agenturou (ADA) v Gruzii na integrovaném řešení v regionu Aragi; projekt MEG v Bosně a Hercegovině ve spolupráci s UNDP (zahájeno peněžním darem v závěru roku 2021).

Veškeré nástroje a činnosti ČRA budou realizovány procesy zahrnujícími vnitřní kontrolní systém s důrazem na účinné provádění řídicí kontroly při nakládání s veřejnými prostředky. ČRA bude vykonávat veřejnosprávní kontrolu ve vztahu k příjemcům veřejných prostředků v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, přičemž plánuje provést minimálně 9 veřejnosprávních kontrol u příjemců poskytovaných dotací. Nadále bude posilována kontrola souladu procesů ČRA s legislativním rámcem ČR, podmínkami EK pro delegovanou spolupráci i interními předpisy a bude nastavena užší provázanost procesů s decentralizovaným systémem řízení rizik.

ČRA se i nadále bude věnovat průběžnému monitoringu realizace pokračujících a nově běžících projektů. Monitoring realizace projektů bude probíhat na základě společného plánu monitoringu ČRA, Odboru rozvojové spolupráce MZV a ZÚ pro rok 2022, který bude pokrývat veškeré bilaterální projekty. Pozornost bude zaměřena i na trojstranné projekty či projekty z horizontálních programů realizovaných v zahraničí. ČRA se rovněž bude podílet na naplnění Plánu evaluací na rok 2022, který byl na podzim 2021 schválen Radou pro ZRS. V souladu s příslušným ustanovením Plánu evaluací v případě potřeby ČRA rovněž požádá Odbor rozvojové spolupráce MZV o dílčí vyhodnocení nad rámec Plánu, zejména v kontextu integrovaných řešení.

4/ Hlavní zaměření aktivit ČRA doma i v partnerských zemích v roce 2022

- Tuzemské dotace a další programy

Globální rozvojové vzdělávání a osvěta veřejnosti

Cílem programu je zlepšit přístup k informacím o globálním rozvoji, motivovat občany k aktivnímu přístupu při řešení globálních výzev a vybavit je potřebnými kompetencemi, které jim pomohou podílet se na udržitelném rozvoji světa. Hlavní důraz je kladen na účinnější začlenění globálních rozvojových témat jako součásti konceptu celoživotního učení nejen do vzdělávacích programů na všech úrovních vzdělávacího systému ČR, ale i do osvětových aktivit; posílení informovanosti o globálních a rozvojových tématech včetně ZRS ČR vůči odborné a široké veřejnosti; podporu projektů směřujících k propojení formálního a neformálního vzdělávání; resp. zaměřených na budování partnerství s relevantními aktéry (např. zřizovatelem nebo vedením školy); a směřování k přijetí zodpovědnosti za vytváření světa, kde mají všichni lidé možnost žít důstojný život.

Posilování kapacit implementačních partnerů ZRS (včetně kapacit a partnerství NNO, aktivit krajů a obcí v prioritních zemích ZRS ČR)

Cílem programu je posílení profesionality, budování kapacit a udržitelnosti nestátních neziskových organizací tak, aby občanská společnost byla jedním ze stabilních pilířů demokracie. Jedná se zejména o podporu vytváření, koordinace, budování partnerství a posilování kapacit subjektů působících v zahraniční rozvojové spolupráci; podporu budování organizačních a administrativních struktur malých a začínajících NNO a posilování jejich schopností poskytovat veřejné služby v oblasti ZRS; a pomoc při posilování kapacit NNO ve specifických a odborných sektorech. Tato výzva zahrnuje i podporu projektů realizovaných platformami či územními samosprávnými celky (kraji a obcemi), nebo ve spolupráci s těmito aktéry, v jedné nebo více z prioritních/partnerských zemích ZRS ČR. Současná podoba výzvy je výstupem reagující na výsledky evaluace, která proběhla v roce 2020 a dále se formovala v roce 2021.

Podpora trojstranných projektů českých subjektů

Cílem programu je spolufinancovat rozvojové projekty financované majoritně jiným hlavním donorem, vybudovat kapacitu na straně oprávněných žadatelů (českých NNO), zapojovat se do mezinárodní trilaterální spolupráce a posílit „přímou“ českou ZRS ve formě multiplikačních efektů. Program umožňuje propojování humanitárních a rozvojových aktivit. Prostřednictvím této spolupráce zapojené NNO získávají kompetence a zkušenosti s přípravou i realizací rozvojových aktivit zejména v prioritních zemích ZRS a humanitární pomoci ČR a budují svou kapacitu pro formování efektivních mezinárodních partnerství a vstup do rozvojových projektů v pozici leadera projektu.

Program B2B

Primárním cílem Programu B2B je rozvoj podnikatelského sektoru v rozvojových zemích. Sekundárním cílem je podpora českých subjektů při identifikaci a navázání obchodních partnerství v rozvojových zemích. Program bude opět, jako i v předchozích letech, rozdělen na fázi přípravy (studie proveditelnosti, podnikatelský plán) a fázi realizace. V oblasti B2B dojde v roce v 2022 i k posílení monitoringu projektů tak, aby bylo možné lépe sledovat dopady firemních aktivit podpořených ČRA vůči naplňování SDGs; vyhodnotit potenciál komerční

návaznosti podporovaných projektů (mj. ipotenciál na Program Záruka ZRS); a zajistit provázanost s jinými aktivitami ČR i dalších donorů v cílové zemi.

Všechny dotační programy ČRA budou v roce 2022 probíhat podle upravených metodik, které reflektují nejlepší praxi z domova i ze zahraničí.

- Bilaterální program

BOSNA A HERCEGOVINA

Bosna a Hercegovina se prakticky v průběhu celého roku 2021 nacházela v politické krizi. Dlouhodobá efektivní reakce na krizi typu koronavirové pandemie vyžaduje vysokou úroveň koordinace mezi všemi úrovněmi správy, což se v zemi v praxi ukázalo jako problematické. V oblasti hospodářské se země podle predikce Světové banky propadne do nejhorší recese za 25 let. Celková kapacita veřejných rozpočtů není velká a pomoc mezinárodních institucí a bilaterálních donorů bude i nadále nezbytná, protože Bosna a Hercegovina si nedokáže zabezpečit udržitelné financování na finančních trzích.

Integrovaný projekt v rámci ZRS

Čistá energie ve veřejných institucích, Banja Luka

Pro přibližně 30 % obyvatel Banja Luky je přívod tepla zajišťován prostřednictvím dálkového vytápění. Struktura spotřebitelů, resp. odběratelů energie je z 80 % tvořena domácnostmi (jedná se přibližně o 1/3 bytového fondu města Banja Luka, což představuje 1 078 000 m² vytápěné plochy s přibližně 19 500 - 20 000 bytovými jednotkami), zbývajících 20 % odběratelů energie tvoří podniky, instituce a řemeslné dílny (tedy přibližně 650 různých podnikatelských odběratelů se spotřebou 41 MW připojeného odběru). Domácnosti, instituce a podniky, které nejsou napojeny na systém dálkového vytápění, se snaží zajistit přívod tepla využitím vlastních kotlů topících na uhlí, LTO či dřevo.

V rámci předmětného projektu je plánováno provedení komplexní rekonstrukce otopného systému v budovách tří základních a jedné základní a střední školy v městě Banja Luka. Tento projekt je z důvodů krácení rozpočtu přesunut na další kalendářní rok, kdy budou k dispozici volné finanční zdroje.

Projekty, jejichž přípravu či implementaci ČRA plánuje zahájit v roce 2022

Pracovní název projektu:	Efektivnější zásobování pitnou vodou v municipalitě Gračanica
Země realizace:	Bosna a Hercegovina
Tematické/sekторové zaměření/naplňované SDGs:	Udržitelné nakládání s přírodními zdroji SDG Target 6.4.
Partnerská organizace/instituce:	Město Gračanica
Plánovaný rozpočet:	Cca 20 mil. Kč (z toho cca 800 tis. Kč na rok 2022)
Zvažovaný nástroj implementace:	Veřejná zakázka
Indikativní termín vypsaní výzvy/VŘ:	12/2021–2022

Anotace:

Projekt je zaměřen na řešení zásobování kvalitní pitnou vodou města Gračanica při využití zdrojů pitné vody v lokalitě Stjepan Polje. V současné době má přístup ke kvalitní pitné vodě pouze 34 % obyvatel města Gračanica.

Jedná se o součást projektu WATSAN FBiH (Water Supply and Sanitation in Federation of Bosnia and Herzegovina“), financovaného Ministerstvem zemědělství, vodohospodářství a lesnictví FBiH, EIB, EU a Federálním fondem ochrany životního prostředí. V rámci WATSAN FBiH byla připravena kompletní projektová dokumentace na výstavbu obou úpravěn vody a zároveň v rámci tohoto programu může město Gračanica získat půjčku na realizaci případné spolufinancování projektu.

Realizace projektu zaručí prostřednictvím výstavby vodárny Stjepan Polje přísun kvalitní pitné vody v objemu 10 l/s, což představuje zaručený přístup ke kvalitní pitné vodě až pro 25 tisíc obyvatel Gračanice a ve svém důsledku povede ke zvýšení kvality života obyvatel města Gračanica. V další fázi projektu je v plánu připravit strategický plán zásobování pitnou vodou pro město Gračanica, který by měl vyřešit problémy s vysycháním zdrojů v letním období.

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Zefektivnění nakládání s odpadními vodami v obci Branjevo (realizace 2021-2023, celková alokace 30 mil. Kč, r. 2022: 5 mil. Kč)
Rekonstrukce a rozšíření úpravny pitné vody v municipalitě Teslič (realizace 2020-2023, celková alokace cca 73 mil. Kč, r. 2022: 27, 6 mil. Kč)
Posílení kapacit národní infrastruktury kvality v oblasti normalizace a posuzování shody stavebních výrobků v Bosně a Hercegovině (realizace 2020-2023, celková alokace cca 7,7 mil. Kč, r. 2022: 1,8 mil. Kč)
Rozšíření kapacit a služeb Metrologického Institutu Bosny a Hercegoviny III. (realizace 2020-2022, celková alokace cca 9,5 mil. Kč, r. 2022: 0,5 mil. Kč)
Vývoj geologického geoportálu pro mapování a modelování zdrojů a využití obnovitelné energie/Příprava projektové dokumentace ve spolupráci s Geologickými službami FBiH a RS (realizace 2021-2022, celková alokace cca 0,5 mil. Kč, r. 2022: 371 tis. Kč)
Posílení kapacit a rozvoj horské služby v Bosně a Hercegovině (realizace 2020-2022, celková alokace cca 8,3 mil. Kč, r. 2022: 1,37 mil. Kč)
Moje práce – ekonomické příležitosti pro osoby se zdravotním postižením (realizace 2020-2022, celková alokace cca 13,3 mil. Kč, r. 2022: 3,15 mil. Kč)
Podpora rozvoje nakládání s odpadem v Kantonu Sarajevo (realizace 2021-2023, celková alokace cca 30 mil. Kč, r. 2022: 11,89 mil. Kč)
Využití obnovitelné energie v municipalitě Doboj (realizace 2013-2022, celková alokace cca 25,5 mil. Kč, r. 2022: 650 tis. Kč)

ETIOPIE

Také v **Etiopii** v roce 2021 doznívala pandemie COVID-19, která však velice rychle ustoupila z popředí společenského diskurzu, respektive ztratila na socioekonomickém významu, ve světle dlouho odkládaných všeobecných voleb. Volby byly původně v plánu v srpnu 2020, nicméně musely být kvůli pandemii odloženy až do června 2021. Výsledky však mohly být potvrzeny teprve na přelomu září a října po odvolení zbývajících 47 volebních odvodů ve třech regionech, a eskalace přesně rok trvajícího konfliktu mezi vládou regionálního státu Tigray a federální administrativou na sebe nenechala dlouho čekat. Dne 5. listopadu 2021 proto v Etiopii vešel v platnost nouzový stav, a byť se etiopské federální vládě v prosinci podařilo zastavit postup povstaleckých vojsk vstříc hlavnímu městu Addis Abebě, není pochyb o tom, že Etiopii v roce 2022 čeká složitý politický i hospodářský vývoj, který už teď výrazně komplikuje import zboží a dostupnost základních stavebních materiálů jako např. cementu.

Realizace plánu bude závislá na vývoji politické situace v zemi, nicméně v době sestavování tohoto plánu činnosti byla již stabilní.

Integrovaný projekt v rámci ZRS

Zavádění udržitelného zásobování pitnou vodou a udržitelné správy vodovodních systémů

Četné intervence v oblasti udržitelného zásobování pitnou vodou a udržitelné správy vodovodních systémů komplexně pokrývají ucelenou geografickou oblast regionu Jižních národů, národností a lidu (SNNPR) i bývalé zóny Sidama, která se roku 2019 též stala regionem.

Realizace zaměřené na budování vodovodní infrastruktury, budování kapacit městských vodárenských podniků i venkovských vodních úřadů a jednotlivých operátorů mj. s ohledem na dezinfekci vody či vhodné nastavování tarifů pro odběr vody, vyvolání behaviorální změny v otázkách hygieny a sanitace i zkvalitnění a zvýšení dostupnosti učňovského vzdělávání v oblasti správy vodních zdrojů pokrývají široký pás od zóny Gamo přes zóny Wollayita a Gedeo v regionu SNNP až po většinu geografické oblasti regionu Sidama, a dohromady čítají několik desítek tisíc příjemců projektových výstupů včetně zdravotnických a vzdělávacích institucí, ale i úřadů etiopské státní správy na lokální, regionální a federální úrovni.

V souladu s Programem dvoustranné rozvojové spolupráce ČR 2018–2023 s Etiopií směřují tyto projekty k naplnění indikátorů tematické priority **Udržitelné nakládání s přírodními zdroji** a také k naplnění Cílů udržitelného rozvoje OSN zejména v oblasti pitné vody a kanalizace (především SDGs 6.1, 6.2, 6.4 a 6.5) se zvláštním uvážením podcíle 6b. *Podporovat a posilovat zapojení místních komunit do zlepšování správy vodních zdrojů a sanitačních zařízení* a s patrným přesahem do SDGs 3 (zdraví a kvalitní život – zejm. 3.2), 4 (kvalitní vzdělání) a 13 (klimatická opatření). Zároveň k naplnění SDG 6 směřuje též realizace „Ochrana Awasského jezera prostřednictvím udržitelného managementu okolní krajiny“ zařazená pod druhou tematickou prioritu **Zemědělství a rozvoj venkova** (SDG 6.6).

Doposud běžící realizace byly formulovány rovněž v souladu s cíli a indikátory národních strategií jako Druhý plán růstu a transformace (GTP II; 2015-20) nebo tematicky specificky zaměřený One WASH Programme (2013-20). Veškeré nedávno zahájené či do budoucna plánované intervence v oblasti vody a sanitace berou v potaz též veškeré návazné strategie současné vlády Etiopské federativní demokratické republiky jako např. Ethiopia 2030: The Pathway to Prosperity (2021-30) jakožto nástupce GTP II.

Budování kapacit městských vodárenských podniků a vodních úřadů státní správy vychází z opakovaných požadavků etiopské administrativy kladených konkrétně na Českou rozvojovou

agenturu coby zkušeného donora v této tematické oblasti, a na základě toho je v příštím roce v plánu další intervence, která při rozšíření aktivit do regionu Oromia naváže na nedávno ukončený projekt *Podpora vybraných provozních vodárenských společností v udržitelné správě vodovodních sítí (2019-21)*.

Veškeré doposud běžící i připravované projekty se zaměřením na výživu, hygienu a sanitaci uplatňují mezinárodně uznávaný a aplikovaný Komunitou vedený přístup k celkové sanitaci (CLTS), který přispívá k větší míře udržitelnosti i vlastnictví projektu ze strany příjemců a místních partnerů.

Níže je uveden výčet projektů, které jsou v rámci tohoto integrovaného řešení realizovány (v kurzívě jsou orientační částky):

Název projektu	Doba realizace	Celkový rozpočet	Alokace na 2022
Zavedení udržitelného systému zásobování pitnou vodou wored Bura, Dale a Bona Zuriya (ET-2017-020-FO-14030/4)	2020-2023	64 600 000,01,- Kč	17 181 910,- Kč Bude měněno dodatkem č.2
Zlepšení výživy, hygieny a sanitace ve woredě Hawassa Zuriya, Sidama, Etiopie (ET-2018-080-FO-14030/6)	2021-2024	23 000 000,- Kč	7 000 000,- Kč
Technický dozor investora u výstavby systému zásobování pitnou vodou wored Bura, Dale a Bona Zuriya (ET-2017-020-FO-14030/5)	2021-2023	1 670 000,- Kč	536 000,- Kč

Pro zajištění synergie je vhodné kombinovat a doplňovat i dalšími dostupnými nástroji ZRS a HP (humanitární dotace, vysílání expertů, malé lokální projekty).

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Zavádění principů udržitelného managementu krajiny v okolí Awasského jezera (realizace 2019-2022, celková alokace cca 24 mil. Kč, r. 2022: 4,5 mil. Kč)
Kompilace geologické a hydrogeologické mapy Etiopie v měřítku 1:1 000 000 (realizace 2020-2023, celková alokace cca 18 mil. Kč, r. 2022: 4,08 mil. Kč)
Zajištění udržitelného hospodaření v krajině ve vybraných oblastech Etiopie na základě geovědního mapování (realizace 2019-2023, celková alokace cca 24 mil. Kč, r. 2022: 3,32 mil. Kč)
Podpora pracovních příležitostí a uplatnění mládeže v zemědělském sektoru, SNNPR, Etiopie (realizace 2020-2023, celková alokace cca 31,5 mil. Kč, r. 2022: 10,5 mil. Kč)
Arba Minch Fruit Value Chain (realizace 2020-2023, celková alokace cca 26 mil. Kč, r. 2022: 10 mil. Kč)
Participativní rozvoj produktivní krajiny v regionu Sidama, Etiopie, II. (realizace 2021-2024, celková alokace cca 27 mil. Kč, r. 2022: 4,5 mil. Kč)

GRUZIE

I v **Gruzii** utrpěla ekonomika v souvislosti s pandemií COVID-19 významné ztráty. Kvůli uzavření hranic dochází k výpadku příjmů z cestovního ruchu, který se na HDP podílí asi jednou třetinou. Místní poptávka po službách a spotřeba klesá, ceny nemovitostí také a místní měna oslabuje. Země řeší tíživou situaci částečně půjčkami z mezinárodních institucí.

Integrovaný projekt v rámci ZRS

Implementace trvale udržitelného lesnictví pro chráněnou oblast Aragvi

Projekt *Implementace trvale udržitelného lesnictví pro chráněnou oblast Aragvi* komplexně pokrývá ucelenou geografickou oblast a současně zachycuje celou oblast intervencí. Obsahuje část zajišťující mapování oblasti, tvorbu lesních hospodářských plánů, dodávku lesnické techniky, zapojení státních institucí při předávání české expertízy a zapojení akademického sektoru prostřednictvím spolupráce s jejich studenty a odborníky. Významný komponent tvoří vzdělávací činnosti zahrnující osvětové aktivity pro participující organizace včetně zapojení univerzit a další cílových skupin.

Záměr projektu odpovídá Programu dvoustranné rozvojové spolupráce ČR 2018–2023 s Gruzii, zejména prioritnímu sektoru *Zemědělství a rozvoj venkova* (SDGs 13.1 a 15.4) - udržitelný rozvoj horských regionů. Výstupy, potažmo aktivity projektu však mají částečný přesah také do ostatních priorit, a to *Inkluzivní sociální rozvoj* (SDGs 1.3 a 3.4), a *Řádná demokratická správa věcí veřejných* (SDGs 16.6).

Realizací navrhovaného projektu bude nastaveno trvale udržitelné lesnické hospodaření, které z dlouhodobého hlediska zajistí stávající vysokou ekologickou stabilitu porostů, nejvyšší možnou odolnost a adaptabilitu ke klimatické změně a zároveň zabezpečí místním komunitám požívat veškeré produkční i mimoprodukční funkce lesa v celé oblasti Aragvi a pokryje oblast v rozsahu cca 42 tis ha.

Projekt zapadá do běžícího *Programu udržitelného rozvoje chráněné krajinné oblasti Aragvi a jejích komunit*, který byl zahájen v roce 2018. Ten zahrnuje i další intervence/realizace, které mají docílit komplexního řešení rozvojové problematiky v místě. Níže je uveden výčet projektů, které jsou v rámci tohoto *Programu* v současné chvíli realizovány. Součástí tohoto komplexního řešení budou i projekty, na kterých ČRA od r. 2021 spolupracuje s rakouskou ADA v rámci společného projektu *Sustainable development of the area of Aragvi Protected Landscape and the local communities*. Celková hodnota programu je 53,4 mil. Kč, z čehož ČRA financuje běžící i nové projekty do výše 34,7 mil. Kč. Implementace probíhá až do roku listopadu roku 2023.

Název projektu	Doba realizace	Celkový rozpočet	Alokace na r. 2022
Zajištění udržitelné správy chráněné krajinné oblasti Aragvi (GE-2018-022-FO-43040/4)	2018–2022	5 646 640,- Kč	1 097 968,- Kč ⁴
Udržitelný rozvoj chráněné krajinné oblasti Aragvi a jejích lokálních komunit (GE-2018-022-FO-43040)	2018–2022	30 000 000,- Kč	4 701 620,- Kč ⁵
Implementace trvale udržitelného lesnictví pro chráněnou	2021–2024	29 000 000,- Kč	5 004 987,- Kč ⁶

⁴ Jedná o 66,22% z celkové částky, která je dle smlouvy určená jako ČRA kofinance. Zbýlá část je hrazena z prostředků ADA

⁵ Viz poznámka 4

⁶ Viz poznámka 4

oblast Aragvi (GE-2020-008-RO-11110)			
Enviromentální, gender a sociální analýza oblasti Programu (EGSIA)	2022	1 020 000,- Kč	673 200,- Kč ⁷
Spolupráce s rakouskou rozvojovou agenturou ADA	2021–2023	53 400 000,-Kč	11 477 793,- Kč

Předpokládá se, že realizovaný projekt poslouží jako vzor pro komplexní řešení v analogických částech Gruzie (např. vznikající chráněná oblast Machakheli).

Pro vznik synergie je vhodné kombinovat a doplňovat i dalšími dostupnými nástroji ZRS (Program vysílání expertů, Program pro spolupráci s kraji, Malé lokální projekty).

Další projekty, jejichž implementaci ČRA zahájí v roce 2022

Pracovní název projektu:	Rozvoj chovu skotu v municipalitě Khulo
Země realizace:	Gruzie
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Zemědělství a rozvoj venkova (včetně grassroot zemědělství) SDG Target 15.4 a 13.1
Partnerská organizace/instituce:	Khulo Local Action Group
Plánovaný rozpočet: (odhad ČRA)	Realizace 2022–2024, indikativní rozpočet cca 10 mil. Kč, r. 2022:1,5 mil Kč
Zvažovaný nástroj implementace:	Dotace

Anotace:

Projektový námět předložila místní akční skupina, založená v rámci projektu, který spolufinancovala ČRA (trilaterální spolupráce). Jedná se o projekt na rozvoj zemědělského podnikání v horské oblasti. Hlavním tématem je diverzifikace zemědělské výroby, přesun od mléčných k masným plemenům a následným zpracováním. Rizikem je nestálá cena produkce, kapacita zpracovatele a výstupy (podpora produkce hovězího masa, vytvoření hodnotových řetězců, nastavení udržitelných postupů a nastavení standardů v souladu s DCFTA). Modelová farma má být vybudována na základě zkušeností předaných z České republiky. Vedle toho mají být vyškoleni veterináři a místní farmáři.

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Udržitelný rozvoj komunit Chráněné krajinné oblasti Aragvi - ČvT (realizace 2019-2022, celková alokace cca 28,5 mil. Kč, r. 2022: 4,7 mil. Kč)
Podpora rozvoje primární zdravotní péče v Gruzii (realizace 2020-2023, celková alokace cca 31 mil. Kč, r. 2022: 10 mil. Kč)
Cesta domů: Rozvoj alternativních sociálních služeb pro dospělé v Gruzii (realizace 2020-2023, celková alokace cca 22 mil. Kč, r. 2022: 5 mil. Kč)
Zavedení systému národní fyto-sanitární kontroly v Gruzii (realizace 2016-2022, celková alokace cca 14 mil. Kč, r. 2022: 1,1 mil. Kč)
Zajištění udržitelné správy chráněné krajinné oblasti Aragvi - KRNP, AOPK (realizace 2018-2022, celková alokace cca 9 mil. Kč, r. 2022: 1 mil. Kč)
Inventarizace lesů a implementace udržitelného lesnictví pro chráněnou oblast Aragvi (realizace 2020-2024, celková alokace cca 27 mil. Kč, r. 2022: 5 mil. Kč)
Implementace nařízení REACH a CLP (realizace 2017-2022, celková alokace cca 17,8 mil. Kč, r. 2022: 3,9 mil. Kč)

⁷ Viz poznámka 4

Kvantifikace zdravotních a ekologických rizik a podpora rehabilitace areálu bývalé rafinerie v Batumi (realizace 2021-2023, celková alokace cca 8,5 mil. Kč, r. 2022: 6,2 mil. Kč)

KAMBODŽA

Kambodža se po poklesu v roce 2020 postupně zotavuje. Oživení je však nerovnoměrné a nestálé, a to v důsledku opětovného zavedení celoplošné karantény spojené s pandemií COVID-19. Přestože ekonomika vykazovala ke konci roku 2020 známky oživení, rychlé šíření koronaviru z února roku 2021 vrátilo ekonomiku zpět. Očekává se tedy jen pomalé zotavení do značné míry závislé na průběhu pandemie. Všechna tři klíčová odvětví kambodžské ekonomiky – textilní výroba, stavební sektor a cestovní ruch – byla negativně ovlivněna dopady pandemie. Zemědělský sektor byl relativně odolný vůči koronavirovému šoku. Kromě toho byl podpořen zvýšenými investicemi díky nově podepsané Kambodžsko-Čínské dohodě o volném obchodu (Cambodia-China Free Trade Agreement - CCFTA) a Regionálnímu komplexnímu hospodářskému partnerství (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP).

Integrované řešení v rámci ZRS

Zvýšení kvality poskytovaných zdravotnických služeb v rámci neonatologie jako součást inkluzivního sociálního rozvoje

Dlouhodobá spolupráce a řada na sebe navazujících intervencí v sektoru zdravotnictví v Kambodži se orientuje na medicínský obor neonatologie, jako podobor pediatrie zabývající se péčí o matky a novorozence. V rámci této spolupráce je využíváno know-how českých expertů z tohoto oboru a dodávek kvalitních zdravotnických přístrojů. Jedná se tak již o profilovanou oblast české ZRS, která však zároveň navazuje na aktivity dalších donorů, zejména německé GIZ a korejské KOICA a vhodně je doplňuje.

Geograficky je spolupráce směřována jak do hlavního města Phnompenhu, kde sídlí hlavní partner Národní pediatriká nemocnice (NPH), tak do provincie Kampong Chhnang, jenž je primární provincií české ZRS v Kambodži. V následujících letech je v plánu navázat na spolupráci s NPH vybavením a komplexní podporou vzniku udržitelného perinatologického centra, včetně vzniku školicí jednotky v rámci NPH, která by měla nabitě zkušenosti šířit i do referenčních nemocnic, případně v budoucnu do dalších provincií.

Tematicky oblast odpovídá Programu dvoustranné rozvojové spolupráce ČR 2018–2023 s Kambodžou, a to v rámci prioritního sektoru Inkluzivní sociální rozvoj. Jak je uvedeno v Programu, cílem je omezení úmrtí novorozenců a dětí mladších pěti let, jímž je možné předejít a snížení mateřské úmrtnosti ve vybraných lokalitách, zcela v souladu s Rozvojovými cíli tisíciletí (konkrétně SDGs 3.1 a 3.2). K naplnění těchto cílů jsou obecně realizovány zejména aktivity zaměřené na zvyšování kapacit zdravotnického personálu a technické vybavení vybraných zdravotnických středisek. Mezi další konkrétní výsledky patří například studijní cesta jak zdravotnického personálu, tak managementu NPH do ČR nebo vznik metodických standardů, školicích modulů a výukového portálu.

Níže je uveden výčet projektů, které jsou v rámci tohoto integrovaného řešení realizovány:

Název projektu	Doba realizace	Celkový rozpočet	Alokace na r. 2022
Zlepšení zdraví pro matku a dítě v Kambodži s důrazem na prevenci a léčbu podvýživy (KH-2021-003-FO-13020/1)	2022	10 341 960,- Kč	10 341 960,- Kč

Zavedení oboru biomedicínského inženýrství v Kambodži (KH-2019-070-FO-11110)	2019-2022	5 597 060,- Kč	809 680,- Kč
České perinatologické ruce letí do Kambodže (KH-2021-003-FO-13020)	2021-2023	18 000 000,- Kč	6 960 000,- Kč

Tento komplexní program může být dále provázán s programem MEDEVAC (možnost vysílání lékařských týmů a finanční i expertní podpory zdravotnických kapacit), případně s programy na pomezí rozvojové a ekonomické spolupráce.

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Podpora zaměstnatelnosti a vzniku nových důstojných pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením v Kambodži (realizace 2021-2022, celková alokace cca 10 mil. Kč, r. 2022: 3 mil. Kč)
Zlepšení systému WASH v provincii Kampong Chhnang (realizace 2020-2023, celková alokace cca 23 mil. Kč, r. 2022: 4,5 mil. Kč)

MOLDAVSKO

Moldavsko bylo pandemií COVID-19 zasaženo velmi silně, nemá však dostatek kapacit na boj s nemocí. Opatření vlády, přijatá s cílem omezit šíření koronaviru, měla dopady na všechny oblasti národního hospodářství, a makroekonomický výhled Moldavska se proto prudce zhoršil. Zároveň rok 2021 byl pro Moldavsko prvním rokem v čele s prezidentkou Maiou Sandu a nesl se ve znamení značné reorganizace a obměny státních institucí.

Integrovaný projekt v rámci ZRS

Technologie pro budoucnost – telemedicína v moldavské domácí péči

V souladu s Programem dvoustranné rozvojové spolupráce ČR 2018–2023 s Moldavskem směřují některé z projektů k naplnění indikátorů tematické priority Sociální inkluzivní rozvoj a také k naplnění Cílů udržitelného rozvoje OSN zejména v oblasti cíle č.1.3: Zavést na úrovni států vhodné systémy sociální ochrany pro všechny včetně nejpotřebnějších, a do roku 2030 rozšířit jejich dosah na většinu chudých a ohrožených.

Cílem projektu s názvem „Technologie pro budoucnost – telemedicína v Moldavské domácí péči“ je proto zvýšit dostupnost a kvalitu zdravotní a sociální péče v Moldavsku skrze integrovaný systém telemedicíny, včetně distančního monitoringu zdravotního stavu klientů služeb domácí péče, který je dlouhodobě schopen prokazatelně zvyšovat efektivitu a možnosti poskytované péče.

Projekt podporuje místní neziskové organizace (asociace Homecare) v rozvoji jejich kapacit a přípravě legislativních změn ve veřejné správě pro zajištění potřeb starších osob a akreditaci systému telemedicíny. Zdravotní a sociální služby se tak prostřednictvím projektů ČRA stávají dostupnější pro nejvíce zranitelné skupiny obyvatel v odlehlých regionech. Prostřednictvím projektů partnerské organizace vytvářejí odborné advokační skupiny pro zajištění udržitelných a systematických změn. Projekt zapojuje všechny relevantní aktéry v neziskovém i státním sektoru a iniciuje změny na různých úrovních. Navazuje na dlouhodobou spolupráci ČRA s místními partnery v sektoru rozvoje domácí péče v Moldavsku a rozvíjí pilotní projekt

financovaný Evropskou unií prostřednictvím instrumentu ENI, v rámci kterého byl systém telemedicíny, včetně potřebného software, zaveden a testován.

Název projektu:	Technologie pro budoucnost – telemedicína v moldavské domácí péči
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Inkluzivní sociální rozvoj SDG Target 1.3 a 3.4
Partnerská organizace/instituce:	AO Homecare, Ministerstvo zdravotnictví Moldavska a Ministerstvo práce a sociální ochrany Moldavska
Rozpočet:	8,5 mil. Kč, r. 2022: 2 mil. Kč
Nástroj implementace:	Dotace

Další nové projekty, jejichž implementaci ČRA zahájí (resp. plánuje zahájit v závislosti na schválení námětu) v roce 2022

Pracovní název projektu:	Sanace znečištění ropnými látkami v obcích Lunga a Marculesti IV.
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Udržitelné nakládání s přírodními zdroji SDG Target 6.3.
Partnerská organizace/instituce:	Mezinárodní letiště Marculesti pod záštitou Ministerstva životního prostředí Moldavska
Plánovaný rozpočet:	Cca 2,4 mil. Kč (TBD), r. 2022: 2,37 mil. Kč
Zvažovaný nástroj implementace:	Veřejná zakázka

Anotace:

Projekt je čtvrtou fází dlouhodobé intervence ZRS ČR, jejímž cílem je odstranění masivního znečištění podzemních vod ropnými látkami v oblasti obcí Lunga a Mărculești, a to na ploše bývalého vojenského (sovětského) letiště Mărculești, kde je provozováno čerpání kontaminovaných vod a odlučování ropného produktu v sanačních stanicích, vybudovaných v rámci předchozích etap (I. – III.). Hlavním výstupem navrhované IV. etapy by mělo být ověření účinnosti inovativní sanační technologie (hydraulické štěpení) pro možné zefektivnění dalších sanačních prací. V případě potvrzení vhodnosti této metody pro sanovanou lokalitu by její aplikace mohla výrazně zintenzivnit, a tedy i zkrátit sanační zásah, což by zároveň vedlo k výrazné úspoře finančních prostředků, které je nezbytné každoročně na realizaci nápravných opatření vynakládat.

Pracovní název projektu:	Studie proveditelnosti pro výstavbu čistírny odpadních vod ve městě Leova
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Udržitelné nakládání s přírodními zdroji SDG Target 6.3.

Partnerská organizace/instituce:	Město Leova a jeho komunální podnik
Plánovaný rozpočet:	Cca 968 tis. Kč (TBD)
Zvažovaný nástroj implementace:	Veřejná zakázka

Anotace:

Původní čistírna odpadních vod (dále „ČOV“) z 80. let minulého století byla v letech 2007-2008 částečně rekonstruována z prostředků ČR. Stávající ČOV, zejména stavebně technologické části, je po 13 let od dílčího rekonstrukčního zásahu v nevyhovujícím stavu. Provozovatel nemá zkušenosti se správným provozem čištění odpadních vod. Studie proveditelnosti ukáže variantní návrh rekonstrukce/nové ČOV se zaměřením na moderní trendy nakládání s ČOV v oblastech technické, ekonomické a ekologické. Studie proveditelnosti bude definovat investiční a provozní náklady s dopadem na amortizaci a udržitelnost projektu.

Název projektu:	Harmonizace a rozvoj systému sociální ochrany v Gagauzii
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sekторové zaměření/naplňované SDGs:	Řádná správa věcí veřejných
Partnerská organizace/instituce:	Výkonný výbor Gagauzie
Plánovaný rozpočet:	13,5 mil. Kč, r. 2022: 4 mil. Kč
Zvažovaný nástroj implementace:	Rozpočtové opatření

Anotace:

Cílem projektu je nastavení systému sociální péče a jeho harmonizace s existujícím národním modelem, posílení kapacit zainteresovaných subjektů a profesionálů v systému sociální péče, kontinuální školicí program pro profesionály v sociální sféře, vývoj mechanismu sběru dat mapující místní potřeby a vytvoření strategie rozvoje systému sociální péče a jeho dlouhodobé finanční udržitelnosti.

Název projektu:	Rozvoj efektivity kynologické služby a kapacit práce se služebními psy Celní správy a Pohraniční policie Moldavské republiky
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sekторové zaměření/naplňované SDGs:	Řádná správa věcí veřejných
Partnerská organizace/instituce:	Celní správa Moldavska, Pohraniční policie Moldavska
Plánovaný rozpočet:	10 mil. Kč, r. 2022: 0,7 mil. Kč – přípravná fáze
Zvažovaný nástroj implementace:	Rozpočtové opatření

Anotace:

Projekt cílí na omezení nelegálního transportu drog, tabáku a psychotropních látek prostřednictvím podpory kynologie. Mezi identifikované problémy patří nižší technické i odborné kapacity. Výstupy by byly zaměřeny na školení školitelů, přenos know-how a zprostředkování nákupu služebních psů a vybavení. Předpokládáme vypracování doporučení a následné nastavení systému pro školení a výcvik instruktorů, psůvodů a služebních psů.

Pracovní název projektu:	Partnerstvím k rozvoji služeb pro osoby s PAS
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Inkluzivní sociální rozvoj SDG Target 1.3, 10.2, 16.6 a 17.9
Partnerská organizace/instituce:	AO FEDRA (TBD), Ministerstvo práce a sociální ochrany, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo školství, Národní zdravotní pojišťovna
Plánovaný rozpočet:	15 mil. Kč, r. 2022: 4 mil. Kč
Nástroj implementace:	Dotace

Anotace:

Plánovaný projekt bude navazovat na předchozí intervence v oblasti podpory sociálních služeb pro osoby s poruchou autistického spektra (PAS) a jinými vzácnými genetickými onemocněními, které ČRA dlouhodobě v Moldavsku podporuje. Cílem projektu je budování kapacit zainteresovaných subjektů v rozvoji a realizaci inovativních sociálních služeb a eliminace identifikovaných institucionálních, procesních a legislativních nedostatků v sektorech veřejné správy pomocí již navázaných vztahů a fungujících mezisektorových pracovních skupin. Projekt také cílí na podporu inkluzivního vzdělávání pro děti se zdravotním postižením a podporu zaměstnanosti a sociální inkluze ve společnosti pro mládež se zdravotním postižením. Vyhlášeno, dotační řízení ještě neuzavřeno.

Pracovní název projektu:	Podpora deinstitucionalizace ústavní péče v Moldavsku
Země realizace:	Moldavsko
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Inkluzivní sociální rozvoj SDG Target 1.3, 3.4, 10.2, 16.7 a 17.9
Partnerská organizace/instituce:	Ministerstvo práce a sociální ochrany, Ministerstvo zdravotnictví, Národní agentura sociální ochrany (ANAS)
Plánovaný rozpočet:	10 mil. Kč, r. 2022: 3 mil. Kč
Nástroj implementace:	Dotace

Anotace:

Cílem projektu je rozvoj místních kapacit v procesu deinstitucionalizace ústavní péče a podpora sociálních a komunitních služeb pro osoby se zdravotním postižením v Moldavsku. Projekt navazuje na výsledky a výstupy projektu „Podpora transformace a komunitních služeb pro osoby s mentálním postižením a duševním onemocněním v Moldavsku“, který probíhá v letech 2019–2022. Součástí projektu bude nastavení systému monitorování kvality poskytovaných služeb pomocí nástroje pro měření kvality chráněných bydlení Národní agenturou ANAS, podpora tvorby systému nezávislé, rozvojové supervize, zapojení vyškolených peer specialistů v Moldavsku a jejich integrace v komunitních centrech, ale také zvýšení moldavských kapacit sociálních pracovníků vytvořením studijního kurikula pro péči o duševní zdraví v rámci studijního programu sociální práce na moldavských univerzitách. Vyhlášeno, dotační řízení ještě neuzavřeno.

Pracovní název projektu:	Podpora malých farmářů v oblasti produkce mléka na severu Moldavska
Země realizace:	Moldavsko

Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	Zemědělství a rozvoj venkova SDG Target 2.3, 2.4, 2.5 a 8.2 a 8.3
Partnerská organizace/instituce:	Regionální rozvojová agentura Sever, Ministerstvo zemědělství Moldavska, Národní agentura pro bezpečnost potravin (ANSA)
Plánovaný rozpočet:	9 mil. Kč, r. 2022: 1 mil. Kč
Nástroj implementace:	Dotace

Anotace:

Cílem projektu je zefektivnění hodnotového řetězce produkce mléka s důrazem na zlepšení rentability produkce mléka, zvýšení kapacit hlavních aktérů a nastavení moderních postupů v chovu skotu a produkce mléka, zlepšování jeho kvality, podpora a stimulace spolupráce mezi jednotlivými aktéry v oblasti produkce a zpracování syrového kravského mléka. Vyhlášeno, dotační řízení ještě neuzavřeno.

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Čistírna odpadních vod pro Briceni (v roce 2022 se plánuje zadání studie proveditelnosti na modernizaci a rozvoj sítě a dokončení), (realizace 2019-2022, celková alokace cca 10 mil. Kč, r. 2022: 4,5 mil. Kč)
Modernizace nakládání s odpadními vodami v Hincești (v roce 2022 se předpokládá rekonstrukce hlavní čerpací stanice a zpracování nové Studie proveditelnosti na samotnou ČOV), (realizace 2017-2023, celková alokace cca 58 mil. Kč, r. 2022: 8,6 mil. Kč)
Koncepce omezení rizik transformátorové stanice 400/110/35 kV ve Vulcănești (dokončení v 1Q/2022) (realizace 2020-2022, celková alokace cca 22,6 mil. Kč, r. 2022: 0,3 mil. Kč), (realizace 2020-2022, celková alokace cca 22,6 mil. Kč, r. 2022: 0,3 mil. Kč)
Zajištění přístupu k pitné vodě pro regionální nemocnice (v roce 2022 se předpokládá zpracování projektové dokumentace pro modernizaci systému zásobování 2 moldavských nemocnic pitnou vodou) (realizace 2021-2023, celková alokace cca 32 mil. Kč, r. 2022: 1,5 mil. Kč)
Čistírna odpadních vod pro Straseni (v roce 2022 se předpokládá zpracování Studie proveditelnosti na celý systém nakládání s odpadními vodami a v případě potvrzení udržitelnosti projektu také projektové dokumentace nové ČOV) (realizace 2020-2024, celková alokace prozatím cca 40 mil. Kč, r. 2022: 2,4 mil. Kč)
Podpora uplatnění produktů ekologického zemědělství na vnitřním a zahraničním trhu (realizace 2016-2022, celková alokace cca 33,6 mil. Kč, r. 2022: 0 Kč – budou alokovány nedočerpané prostředky z minulých let)
Zajištění kvality a dostupnosti zdravotně sociálních služeb v Moldavsku (realizace 2019-2022, celková alokace cca 16 mil. Kč, r. 2022: 4 mil. Kč)
Technologie pro budoucnost – telemedicína v moldavské domácí péči (realizace 2021-2024, celková alokace cca 8,5 mil. Kč, r. 2022: 2 mil. Kč)
Plánování komunitních služeb prostřednictvím veřejného dialogu (realizace 2019-2022, celková alokace cca 13,3 mil. Kč, r. 2022: 0,8 mil. Kč)
Podpora transformace a komunitních služeb pro osoby s mentálním postižením a duševním onemocněním v Moldavsku (realizace 2019-2022, celková alokace cca 6 mil. Kč, r. 2022: 1 mil. Kč)

ZAMBIE

Zambie očekává postupné oživení ekonomiky, přičemž růst HDP se za rok 2021 odhaduje na 1,8 % a v letech 2021–23 průměrně na 2,8 %, podpořené oživením v těžebním, turistickém a výrobním sektoru. Oživení mezinárodní poptávky a ceny mědi jsou pozitivním vývojem. Očekává se, že vyšší ceny mědi, zprovoznění nové vodní elektrárny a ustálení předvídatelných vzorců srážek podpoří růst zemědělství a výroby elektřiny, které jsou klíčovými příspěvateli do zambijského průmyslu a sektoru služeb.⁸ Ekonomika však čelí značným rizikům, že další vlna pandemie zpomalí globální ekonomické oživení a udusí poptávku po mědi. Dalším důležitým faktorem je proměnlivost srážek, jež představuje strukturální riziko pro udržitelný růst Zambie. Proměnlivost srážek ovlivňuje klíčová odvětví, jako je zemědělství a elektřina, a zdůrazňuje potřebu začlenit klimaticky chytrá řešení do strategie dlouhodobého růstu Zambie.⁹ V srpnu 2021 proběhly prezidentské volby, kdy byl zvolen Hakainde Hichilema ze Spojené strany pro národní rozvoj, poté, co porazil tehdy úřadujícího prezidenta Edgara Lungua z Vlastenecké fronty.¹⁰

Integrované řešení v rámci ZRS

Budování hodnotových řetězců jako nezbytný předpoklad rozvoje venkova

Budování místních hodnotových řetězců zemědělské a návazné potravinové produkce je již profilovanou oblastí české ZRS v sektoru zemědělství v Zambii. To je doprovázeno navazováním partnerství v rámci řetězce a vzájemné spolupráce mezi soukromým a státním sektorem. V rámci stávajících i plánovaných projektů je v návaznosti na tyto aktivity zdůrazňována diverzifikaci zemědělské produkce, zvyšování zemědělské produktivity a zavádění integrovaného přístupu k farmaření, tj. provázání rostlinné a živočišné produkce.

Intervence v sektoru zemědělství v Zambii se soustředí na komplexní rozvoj venkova, který staví na všech třech pilířích udržitelného rozvoje (ekonomický, sociální a environmentální). Posilování přístupu středních a malých farmářů na zemědělské trhy má za cíl zlepšit ekonomickou situaci jejich rodin a zároveň přispívá k dlouhodobému pozitivnímu dopadu projektů. Aktivity zvyšující znalost odolných a udržitelných zemědělských postupů přispívají ke zmírňování změn dopadů změny klimatu, což je společný jmenovatel všech realizovaných projektů. Zohledňováno je také postavení žen a dívek díky zapojení žen farmářek do tvorby a realizace vlastních byznys plánů nebo zvýšení participace žen v rozhodovacích procesech. Diverzifikace zemědělské produkce zároveň přispívá ke zkvalitnění výživy, její rozmanitosti, a předcházení podvýživy. Tyto provázané komponenty odpovídají holistickému přístupu, o který česká ZRS v rámci integrovaných řešení usiluje.

Geograficky je většina intervencí implementována v Západní provincii, jež je jednou z nejchudších provincií Zambie a zároveň disponuje největším počtem skotu, se kterým v rámci integrovaného přístupu k zemědělství pracujeme. V současnosti i v příštích letech také navazujeme na projekty v provincii Jižní, kde se zaměřujeme na budování hodnotového řetězce mléka za koordinace s německou rozvojovou agenturou GIZ. Nově se zde také v návaznosti na humanitární projekt ZRS ČR zaměřujeme na zvýšení potravinové bezpečnosti a odolnosti nejzranitelnějších skupin obyvatelstva vůči klimatické změně.

Tyto aktivity v Zambii vycházejí z Programu dvoustranné rozvojové spolupráce ČR 2018 – 2023 se Zambií, v jediném prioritním sektoru *Zemědělství a rozvoj venkova* a jsou zcela v souladu s Rozvojovými cíli tisíciletí (konkrétně SDG's 2.3 a 2.4) – tedy zdvojnásobit zemědělskou produktivitu a příjmy malých zemědělců – zejména žen, původních obyvatel, rodinných farmářů, pastevců a rybářů – pomocí zajištění bezpečného a rovného přístupu k půdě, dalším výrobním zdrojům (a vstupům), znalostem, finančním službám, trhům a

⁸ <https://www.worldbank.org/en/country/zambia/overview#1>

⁹ <https://www.afdb.org/en/countries-southern-africa-zambia/zambia-economic-outlook>

¹⁰ <https://www.worldbank.org/en/country/zambia/overview#1>

vytváření příležitostí k vytváření přidané hodnoty a přístupu k zaměstnání v nezemědělském sektoru a zajistit/zavést systémy udržitelné výroby potravin a (zavést) odolné zemědělské postupy, které zvýší produktivitu a výrobu a pomohou zachovat ekosystémy posilující schopnosti půdy přizpůsobit se klimatické změně, extrémnímu počasí, suchu, záplavám a dalším pohromám, a které postupně zlepší kvalitu půdy.

Níže je uveden výčet projektů, které jsou v rámci tohoto integrovaného řešení realizovány či připravovány (vyhlášené, ale ještě neuzavřené projekty podbarveny modře):

Název projektu	Doba realizace	Celkový rozpočet	Alokace na r. 2022
Integrated farming III	2022–2024	26 000 000,- Kč	3 000 000,- Kč
Zvyšování produktivity a podpora rozvoje hodnotových řetězců manga, kasavy a organických hnojiv v Západní provincii, Zambie (ZM-2020-088-DO-11110)	2020-2022	14 699 880,- Kč	4 000 000,- Kč
Bioplynovou technologií k vyšší odolnosti komunit v Západní provincii Zambie (ZM- 221 – 063-DO-23270)	2021–2024	24 500 000,- Kč	6 500 000,- Kč

Tento program může být dále doplněn humanitárními projekty realizovanými v rámci dotačního programu na snižování rizika katastrof a odolnost.

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Zvyšování produktivity a podpora rozvoje hodnotových řetězců manga, kasavy a organických hnojiv v Západní provincii, Zambie (realizace 2020-2022, celková alokace cca 14,6 mil. Kč, r. 2022: 4 mil. Kč)
Silvopastorální systémy jako strategie trvale udržitelného zemědělství pro zvýšení životní úrovně drobných farmářů v Jižní provincii Zambie (realizace 2020-2023, celková alokace cca 12 mil. Kč, r. 2022: 4 mil. Kč)
Stabilizace a rozvoj obživy v reakci na klimatické změny, Jižní provincie, Zambie (realizace 2019-2022, celková alokace cca 21 mil. Kč, r. 2022: 5,5 mil. Kč)
Bioplynovou technologií k vyšší odolnosti komunit v Západní provincii Zambie (realizace 2021-2024, celková alokace cca 24,5 mil. Kč, r. 2022: 6,5 mil. Kč)

UKRAJINA

Od počátku roku 2021 zástupci České rozvojové agentury spolupracovali s Velvyslanectvím České republiky v Kyjevě a také se zástupci Ministerstva zahraničí ČR ohledně zacílení další podpory veřejného vzdělávání na Ukrajině. Dosavadní program „**Modernizace systému veřejného vzdělávání na Ukrajině II**“ (2019-2021) měl být v tomto roce ukončen s tím, že někteří z příjemců byli převzati většími donory, což potvrzuje správnost zaměření dosavadní činnosti ČRA i jejího načasování (platí například pro III. pilíř programu, tedy materiální podporu především vysídleným univerzitám).

Výstupem spolupráce mezi zmíněnými subjekty je přesun aktuálního zaměření další činnosti ČRA na **identifikaci potřeb ukrajinských lékařských univerzit, a to v souvislosti s negativními dopady pandemie COVID-19 na prezenční výuku a odpovídající vzdělávání budoucích lékařů**. Cílem je posílení možnosti výuky v on-line režimu, případně podpora studentské praxe bez nutnosti přímého kontaktu s pacienty – tedy částečným nahrazením praxe bez nutnosti návštěvy nemocnic či jiných míst s vyšším potenciálním rizikem nákazy. Byl zpracován komplexní dotazník, který byl následně rozeslán na všechny lékařské univerzity na Ukrajině, přičemž na tuto výzvu reagovalo šest z nich. S těmito univerzitami se průběžně komunikuje s cílem upřesnění jejich potřeb. Za předpokladu zajištění dostatečných finančních prostředků pro následující roky (tedy pro rok 2022 a dále) přichází také v úvahu možnost formulační mise za přítomnosti lékařského (a případně dalších) expertů s cílem posouzení možnosti komplexnější podpory těchto univerzit. Tedy s cílem jejich celkové podpory a asistence s pokrytím aktuálních priorit rozvoje univerzit, který pomůže přiblížit ukrajinské vysoké školství evropským standardům.

V roce 2022 bude v rámci nově zaměřeného programu „Modernizace veřejného vzdělávacího systému na Ukrajině III.“ podpořena především dodávka materiálního vybavení, které přispěje k výše identifikovaným cílům. Budou provedeny celkem dvě vlny dodávek vybavení. V rámci první dodávky budou zajištěny plně profesionální anatomické stoly pro Užhorodskou státní univerzitu a Ivano-frankovskou státní lékařskou univerzitu, které umožní velmi věrnou znalost anatomie lidského těla. Předpokládané náklady, související s touto intervencí, jsou z kalkulovány na maximální částku 4 850 000,- Kč vč. DPH. Následovat bude druhá vlna materiální podpory pro další lékařské univerzity (například lékařské univerzity ve Lvově či ve městě Kramatorsk). Zde je aktuální odhad předpokládaných finančních nákladů v max. výši cca 830 000,- Kč vč. DPH, přičemž toto omezení je spíše ve smyslu celkových alokovaných finančních prostředků na Ukrajinu. Dále se předpokládá, že tento program poběží v intencích svého zaměření i v letech následujících (tedy min. 2023).

V roce 2022 budou také dobíhat aktivity spojené s předchozím programem „Modernizace systému veřejného vzdělávání na Ukrajině II (2019–2021)“, především v rámci Pilíře I „Technická asistence centrálním institucím s reformou vzdělávacího systému“. Jedná se především o zajištění dohledu nad ostrým provozem statistického informačního systému „Evalued“, ke kterému jeho dodavatel poskytl v roce 2021 základní školení a také dohled nad provozem zkušebním. Dále potom – především z důvodu posílení udržitelnosti výstupu tohoto projektu – bude v roce 2022 poskytnut příjemci – tedy Státní službě pro kvalitu vzdělávání Ukrajiny – další podpůrná školení, zaměřená na pokročilou práci s dodaným systémem a související konzultace, ale i podpora související a potřebné informační kampaně. Cílem této podpory je vyšší využití informačního systému k inspekční činnosti.

Nové projekty, jejichž implementaci ČRA zahájí v roce 2022

Pracovní název projektu:	Dodávka anatomických stolů pro lékařské univerzity na Ukrajině
Země realizace:	Ukrajina
Tematické/sektorové zaměření/naplňované SDGs:	SDG Target 4 (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all)
Partnerská organizace/instituce:	Užhorodská státní univerzita a Ivano-frankovská státní lékařská univerzita
Plánovaný rozpočet: (odhad ČRA)	Realizace 2022, indikativní rozpočet 4,85 mil. Kč

Zvažovaný nástroj implementace:	Veřejná zakázka
---------------------------------	-----------------

Běžící projekty pokračující v roce 2022

Technická asistence ukrajinským institucím s reformou vzdělávacího systému (rozvoj systému hodnocení kvality vzdělávání v ukrajinských regionech) (realizace 2019 – 2022, celková alokace cca 3 mil. Kč, r. 2022: 0,85 mil. Kč)
Zajištění informačního systému pro Státní službu pro kvalitu vzdělávání Ukrajiny) (realizace 2019-2023, celková alokace cca 11,7 mil. Kč, r. 2022: 0,36 mil. Kč)
Technické vybavení výsledkové místnosti pro zvlášť zranitelné osoby na Lvovské univerzitě ministerstva vnitra Ukrajiny (realizace 2021-22, celková alokace cca 1,2 mil. Kč, r. 2022: 0 mil. Kč)

DELEGOVANÁ SPOLUPRÁCE

ČRA v roce 2021 pokračovala v implementaci projektů v Moldavsku a v Bosně, zároveň podepsala dva nové projekty v Gruzii.

V Moldavsku ve spolupráci s německou GIZ je realizován program *EU Support to Confidence Building Measures*, a to konkrétně v části týkající se zdravotnictví a sociálních služeb. V Bosně a Hercegovině probíhá ve spolupráci s UNDP realizace projektu „*EU Support to agriculture competitiveness and rural development in Bosnia a Herzegovina*,“ jehož hlavním cílem je modernizace zemědělskopotravinářského odvětví a podpora rozvoje venkova. V lednu 2021 se rozběhl i doplňkový projekt se zaměřením na okamžitou pomoc zemědělcům, EU4AGRI - Recovery.

Projekt *EU Support to Confidence Building Measures* v Moldavsku běží od roku 2019. Mezi hlavní cíle patří vybudování centra služeb domácí péče v Grigoriopolu, zvýšení kapacit zdravotního a sociálního personálu v dané oblasti a navržení zákona v oblasti domácí péče.

S ohledem na epidemii koronaviru v Moldavsku a Podněstří byla většina aktivit pozastavena, respektive některé aktivity probíhaly v on-line formátu (školení zdravotních a sociálních pracovníků). Rekonstrukce centra proběhla v letních a podzimních měsících a centrum poskytuje své služby od 15. listopadu 2021.

Projekt by měl být dokončen na konci srpna 2022. S ohledem na zpoždění, způsobené jednak pandemií Covid a dalšími okolnostmi (změna budovy centra domácí péče, politické změny v Podněstří) a ve snaze naplnit cíl – provozovat centrum domácí péče po dobu jednoho roku – probíhají jednání s DEU ohledně prodloužení projektu (bez navýšení finančních prostředků) o 4 měsíce, tedy do konce roku 2022.

Po přípravné fázi projektu pod názvem „*EU Support to agriculture competitiveness and rural development in Bosnia a Herzegovina*“ byli v první polovině roku 2021 vysoutěženi experti na zemědělské právo a management, vinařskou produkci, IT a poradenství v zemědělském sektoru, kteří provádějí odborné posouzení zemědělské politiky s důrazem na oblast vinohradnictví a vinařství. Cílem je vytvořit celostátní vinařský zákon a jemu odpovídající dílčí vinařské zákony na úrovni entit, zlepšit informační systémy v zemědělství včetně registru půdy LPIS a zavést kvalitní zemědělské poradenství.

Tento projekt byl v roce 2021 rozšířen o rychlou pomoc farmářům postiženým pandemií COVID-19 („*EU Support to Covid-19 Recovery and Resilience of Agriculture and Rural Development in Bosnia and Herzegovina (EU4AGRI-Recovery)*“).

V Gruzii ČRA finalizuje společně s FAO projekt s cílem posílit ochranu spotřebitelů a bezpečnosti potravin zajištěním kontroly kvality, nastavením efektivních kontrolních systémů a dohledem nad harmonizací evropské legislativy v této oblasti. Projekt by měl přispět k zajištění zlepšených exportních příležitostí do zemí EU i mimo ně v rámci DCFTA (Deep and Comprehensive Free Trade Agreement). Podpis projektu se předpokládá ještě do konce roku 2021. Implementace projektu bude probíhat po dobu 30 měsíců od podpisu smlouvy s DEU, přičemž úvodní fáze – Inception Period – bude trvat 6 měsíců.

Projekt navazuje na úspěšnou spolupráci v oblasti fytoosanitární oblasti v projektu *„Zavedení systému národní fytoosanitární kontroly v Gruzii“* a projekt v rámci programu vysílání expertů s názvem *„Posilování kapacit Úřadu pro potraviny Ministerstva ochrany životního prostředí a zemědělství Gruzie při zavádění systému managementu jakosti.“*

V listopadu roku 2021 podepsala DEU s ČRA a s francouzskou agenturou Expertise France nový projekt *„Strengthening Social Protection in Georgia“*. Implementace projektu, respektive jeho úvodní fáze, byla zahájen ihned po podpisu smlouvy. Celý projekt bude realizován po dobu 24 měsíců a hlavním cílem projektu je minimalizace sociálního dopadu pandemie Covid 19 na obyvatelstvo prostřednictvím navýšení kapacit příslušných aktérů, zodpovědných za řešení sociálních otázek a poskytování služeb. Výstupy projektu by mělo být lepší zacílení a oslovení nejchudších a ohrožených obyvatel, usnadnění přístupu k sociálním dávkám a službám. To vše díky lepšímu zacílení na konkrétní subjekty, novým on-line nástrojům a budováním kapacit partnerů.

5/ Alokace a plánované čerpání rozpočtu ČRA v roce 2022

Celkový rozpočet ČRA dle Plánu dvoustranné ZRS ČR pro rok 2022 činí 436 662 000 Kč. Z toho 388 800 000 Kč činí rozpočet na projekty ČRA a 30 800 000 Kč činí rozpočet na provozní výdaje ČRA.

Kromě toho ČRA v roce 2022 bude zapojovat prostředky z DS ve výši 45 541 887 Kč a ADA, které jsou poskytnuty na společný projekt v Gruzii ve výši 12 644 000 Kč.

Nespotřebované nároky (NNV), které přejdou z r. 2021 do r. 2022 (předpokládáme ve výši cca 15 mil. Kč), plánuje ČRA alokovat na pokračující tuzemské projekty a na vytipované bilaterální projekty, kde je absorpční kapacita vyšší než současná finanční alokace. Vzhledem k plánovanému rozpočtovému provizoriu budou projekty realizované formou rozpočtového opatření převedeny až po ukončení provizoria.

Tento plán je předkládán s nedočerpanou alokací na Moldavsko ve výši 16 047 510 Kč. Tuto částku plánujeme ve výši cca 3 mil. zapojit formou vyhlášení dotace, která je již identifikovaná a původně se s ní počítalo v r. 2023 s prozatímním názvem *Podpora včelařů a export medu*. Další disponibilní zdroje plánujeme, ve spolupráci s MZV a ZÚ Kišíněv, zapojit v rámci aktivit TEI v Moldavsku, a to konkrétně v oblastech, kde má ZRS v Moldavsku expertizu či přidáním českého komponentu do větších celků. Detailnější forma zapojení bude identifikována v 1. pol roku.

Finanční prostředky na projekty a programy ZRS ČR v gesci ČRA v roce 2022 (Kč)

Region / země	Tematické priority ZRS ČR / Projekty / Realizace	Objem finančních prostředků 2022 dle UV	po revizi
CELKEM Bosna a Hercegovina ¹¹		70 000 000	53 241 388
CELKEM Etiopie		70 800 000	62 128 906
CELKEM Gruzie ¹²		52 000 000	39 208 724
CELKEM Kambodža		28 000 000	25 611 640
CELKEM Moldavsko		70 000 000	40 269 773
CELKEM Zambie		27 000 000	23 000 000
CELKEM prioritní programové země		317 800 000	243 460 431
SPECIFICKÉ ZEMĚ ZRS			
Ukrajina	Rozvojové aktivity v gesci ČRA - obnova a podpora demokratické transformace Ukrajiny	7 000 000	6 101 568
CELKEM SPECIFICKÉ ZEMĚ ZRS ČR		7 000 000	6 101 568

¹¹ z alokace je 797 000 Kč určeno na kofinancování projektu EK, částka po revizi je o kofinancování snížena

¹² z alokace je 2 141 000 Kč určeno na kofinancování projektu EK, částka po revizi je o kofinancování snížena

CELKEM TÉMATA ROZVOJOVÉ SPOLUPRÁCE V GESCI ČRA		324 800 000	249 561 999
DALŠÍ ROZVOJOVÉ AKTIVITY V GESCI ČRA			
Dotační programy pro NNO, kraje a vysoké školy			
ČR	Globální rozvojové vzdělávání a osvěta veřejnosti	8 000 000	4 000 000
ČR	Posilování kapacit platform nestátních subjektů pro rozvojovou spolupráci (včetně posilování kapacit a partnerství NNO)	5 000 000	2 500 000
Prioritní země	Podpora rozvojových aktivit krajů a obcí v prioritních zemích ZRS ČR		
Rozvojové země	Podpora trojstranných projektů českých subjektů	35 000 000	23 800 000
CELKEM dotační programy v gesci ČRA		48 000 000	30 300 000
Podpora zapojení soukromého sektoru do ZRS			
Rozvojové země	Program B2B v ZRS (projekty rozvojově - ekonomického partnerství, podpora účasti českých subjektů v evropských finančních rozvojových nástrojích a EDF a příprava studií proveditelnosti)	16 000 000	6 000 000
CELKEM podpora zapojení soukr. sektoru do ZRS		16 000 000	6 000 000
CELKEM CRA		388 800 000	285 861 999
Administrativní náklady		30 800 000	30 041 955
CELKEM PROSTŘEDKY NA DALŠÍ ROZVOJOVÉ AKTIVITY ČRA		94 800 000	66 341 955
CELKEM prostředky v gesci ČRA ze státního rozpočtu (prioritní země a další rozvojové aktivity)		419 600 000	315 903 954
DODATEČNÉ ROZVOJOVÉ AKTIVITY V GESCI ČRA			
Program Delegované spolupráce s EK		Objem finančních prostředků 2022 dle UV	
CELKEM programy Delegované spolupráce (17 062 000 Kč z prostředků EU plus spolufinancování)		20 000 000	20 000 000
CELKEM			335 903 954